

osnovna šola

90 let PGD Spuhlja

Zgodovina ali umetnostna zgodovina
raziskovalna naloga

AVTORICI:

Tjaša Rižner, 9. r.

Lara Zamuda, 9. r.

MENTORICA:

Majda Kramberger Belšak

Ptuj, 2018

Zahvala

Za pomoč pri izvedbi raziskovalne naloge se zahvaljujemo učiteljici Majdi Kramberger Belšak, veteranu PGD Spuhlja gospodu Alojzu Toplaku ter vsem članom PGD Spuhlja, ki so nama kakorkoli pomagali pri raziskovalni nalogi.

Kazalo

1	Uvod	8
2	Teoretični del.....	9
2.1	Zgodovina gasilstva na slovenskem.....	9
2.2	Slovensko gasilstvo.....	10
2.3	Organizacija gasilcev.....	11
2.3.1	Prostovoljni gasilci.....	11
2.3.2	Poklicne gasilske enote in poklicni gasilci.....	12
2.4	Naloge gasilcev.....	12
2.5	Financiranje gasilcev.....	13
2.5.1	Izobraževanje.....	14
2.5.2	Gasilski čini	14
3	Raziskovalni del z razpravo.....	15
3.1	Ustanovitev PGD Spuhlja.....	15
3.1.1	Ustanovni člani	16
3.2	Pregled članstva od ustanovitve do danes.....	22
3.2.1	Število pionirjev in mladincev.....	22
3.3	Pravila in statuti društva.....	23
3.4	Žigi in praporji društva.....	25
3.4.1	Žigi društva	25
3.4.2	Prapori društva	27
3.5	Gasilska oprema PGD Spuhlja od ustanovitve do danes.....	28
3.6	Gasilski domovi.....	33
3.7	Financiranje	37
3.8	Interventno območje in načrt hidrantnega omrežja.....	40
3.8.1	Večje intervencije.....	42
3.9	Predsedniki in poveljniki.....	43
3.10	Intervju z gospodom Alojzom Toplakom.....	44
4	Zaključek.....	50
5	Viri in literatura	51

Kazalo slik

Slika 1: Gasilski dom Metlika danes. (<i>Gasilci-jubilej</i> , 2009).....	9
Slika 2: Spomenik sv. Florijanu – zaščitnik gasilcev. (<i>Ptuj - Mestni trg - Spomenik sv. Florijanu</i> , 2017)	10
Slika 3: Gasilci na intervenciji. (<i>Intervencija Liko Borovnica</i> , 2012).....	12
Slika 4: Gasilska vaja GD Radovljica. (Gaber, 2009).....	13
Slika 5: Gasilci v akciji. (<i>Gasilci v akciji</i> , 2017).....	13
Slika 6: Označbe činov. (<i>Označbe činov</i> , 2017).....	14
Slika 7: Ohranjena prva dokumentacija.	15
Slika 8: Današnji arhiv PGD Spuhlja.	15
Slika 9: Zapisnik prvega občnega zbora gasilskega društva Spuhlja.....	16
Slika 10: Pristopna izjava prvega predsednika Konrada Toplaka.	17
Slika 11: Prva matična knjiga PGD Spuhlja iz leta 1928.	17
Slika 12: Pionirji z mentorjem Brankom Strelcem.....	23
Slika 13: Prva pravila gasilskega društva Spuhlja iz leta 1928; (A) Prva stran pravil.(B) Zadnja stran pravil.....	24
Slika 14: Pravila iz leta 1948.	24
Slika 15: Prvi statut gasilskega društva Spuhlja.	24
Slika 16: Sedanji statut gasilskega društva Spuhlja.	25
Slika 17: Prvi žig.	25
Slika 18: Žig iz leta 1975.	26
Slika 19: Žig iz leta 1992.	26
Slika 20: Današnji žig.	26
Slika 21: Razvitje prapora ob 35. obletnici društva.	27
Slika 22: Prvi prapor.....	27
Slika 23: Današnji prapor.....	28
Slika 24: Pogodba o nakupu prve brizgalne.....	29
Slika 25: Prva motorna brizgalna (2.6.1929).	29
Slika 26: Potrdila o prostovoljnih prispevkih za brizgalno; (A) potrdilo za 1000 dinarjev, (B) potrdilo za 500 dinarjev in (C) potrdilo za 200 dinarjev.	30
Slika 27: Račun in pogodba o nakupu avta-limuzine Chevrolet.	31
Slika 28: Motorna brizgalna Rosenbauer.	32
Slika 29: Avtocisterna TAM 110 ali »Piki«	32
Slika 30: Račun od nakupa vozila TAM 130.	32
Slika 31: Predaja novega gasilskega vozila TAM 130 leta 1993.....	33
Slika 32: Kombinirano vozilo za prevoz moštva iz leta 1996.	33
Slika 33: Prvi gasilski dom v Spuhlju.	34

Slika 34: Prvi gasilski dom v Spuhlji na desni strani ceste (<i>Ptuj v fotografijah skozi zgodovino - odsek vasi Spuhlja</i> , b. d.).....	34
Slika 35: Drugi gasilski dom v Spuhlji.....	35
Slika 36: Napis z letnico na drugem gasilskem domu v Spuhlji.	35
Slika 37: Gasilski dom iz leta 1996.....	36
Slika 38: Večnamenska dvorana Spuhlja, 2017.	36
Slika 39: Gasilski dom PGD Spuhlja.	37
Slika 40: Zvezek zapisnikov sej gasilskega društva Spuhlja.	38
Slika 41: (A) Koledar PGD Spuhlja iz leta 1996 in (B) Koledar za leto 2018.	39
Slika 42: Vsi ohranjeni koledarji iz arhiva PGD Spuhlja.	39
Slika 44: Določitev požarnih okolišev gasilskih društev iz leta 1954.	40
Slika 45: Načrt hidrantnega omrežja iz leta 1993.....	40
Slika 46: Sedanjo hidrantno območje.....	41
Slika 47: Požarni okoliš PGD Spuhlja.	41
Slika 48: Pogovor z gospodom Alojzom Toplakom.....	44
Slika 49: (A) Pristopna izjava Alojza Toplaka; (B) Potrdilo o opravljenem gasilskem tečaju leta 1948; (C) Potrdilo o opravljenem gasilskem tečaju leta 1949.	44
Slika 50: Udeleženci gasilskega tečaja leta 1948.....	45
Slika 51: Udeleženci gasilskega tečaja leta 1949.....	45
Slika 52: Prva tekmovalna desetina gasilskega društva Spuhlja okrog leta 1950.	46
Slika 53: Načrt prvega trodelnega napada.	46
Slika 54: Gasilska veselica na dvorišču ene od hiš v Spuhlji v 60. letih 19. stoletja.....	48
Slika 55: Člani gasilskega društva Spuhlja na paradi v 60. letih 19. stoletja.....	48
Slika 56: Tekmovalna desetina gasilskega društva Spuhlja v 80. letih 19. stoletja.	48
Slika 57: V ozadju je leseni gasilski stolp »türen«, zadnji dve vrsti so ustanovni člani gasilskega društva, v ospredju so aktivni gasilci iz 60. let 19. stoletja. Na sliki desno v ozadju je viden prvi gasilski dom.	49

Kazalo tabel

Tabela 1: Fotografije ustanovnih članov iz prve matične knjige gasilskega društva Spuhlja.	18
Tabela 2: Podatki iz prve matične knjige o ustanovnih članih.	21
Tabela 3: Število članstva od leta 1928 do leta 2017.....	22
Tabela 4: Število pionirjev in mladincev od leta 1992 do 2017.....	23
Tabela 5: Predsedniki PGD Spuhlja od ustanovitve do danes.	43
Tabela 6: Poveljniki društva od ustanovitve do danes.	43

Povzetek

Gasilstvo ima v naši vasi Spuhlja že 90. letno tradicijo. Raziskovalno nalogo smo naredili z namenom, da pregledamo vso staro, ohranjeno gradivo in primerjamo začetke gasilstva v naši vasi z današnjimi razmerami. V raziskovalni nalogi smo naredili primerjavo med gasilsko opremo nekoč in danes, primerjali smo gasilske domove in način financiranja društva skozi 90-letno zgodovino, sedanji požarni okoliš s starejšimi ohranjenimi. Prav tako smo pregledali število članov, predsednike ter poveljnike od začetka delovanja društva do danes. Ker je dokumentacija iz prvih let delovanja društva skrbno ohranjena, smo naredili pregled vseh ustanovnih članov društva iz leta 1928. Pregledali smo tudi statute, žige in prapore, ki so bili oziroma so v uporabi do danes. Z gasilskim veteranom smo izvedli intervju in skozi njegov pogled izvedeli, kakšni so bili začetki delovanja gasilskega društva v Spuhlji.

Ugotovili smo, da se je število članstva v PGD Spuhlja od začetnih 34 članov do danes povzpelo na 275. Ob ustanovitvi društva so gasilci največkrat pomagali pri gašenju požarov, danes pa zraven požarov pomagajo velikokrat tudi pri drugih elementarnih nesrečah. Prvo alarmiranje gasilcev je potekalo s pomočjo trobentačev, nato ročne sirene, pozneje električne sirene, danes pa s pomočjo sporočil na telefon in po potrebi s sireno. V začetku so požare gasili z vodo, ki so jo zajemali iz globljih studencev v vasi, danes se voda za gašenje uporablja iz hidrantnega omrežja. Iz ohranjene dokumentacije smo ugotovili, da so v prvih letih delovanja dajali velik poudarek na iskanju finančnih sredstev za delovanje društva, ki so jih pridobili s pomočjo prirejanj tombol in veselic ter prostovoljnimi prispevki vaščanov. Gasilska oprema in gasilska vozila so se v 90. letih posodabljali glede na tedanje zmožnosti financiranja in razvoja. Gasilski domovi so bili v začetku majhni, gradili so jih vaščani sami. Sedanji gasilski dom je sodoben in prostoren, zaradi zakonodajnih določil, ga je gradilo podjetje z usposobljeno gradbeno ekipo. Zelo naju veseli, da se število članstva PGD Spuhlja večja in da sva tudi sami članici društva.

Ključne besede:

gasilstvo, 90 let, zgodovina, prostovoljno gasilsko društvo, Spuhlja

Abstract

The fire brigade has 90 years of tradition in our village Spuhlja. We did our research task with regard to reviewing all old, preserved material and comparing the beginnings of firefighting in our village with today's conditions. In the research project, we made a comparison between fire fighting equipment in the past and today, as well as firefighting homes and the way of financing the department through the 90-year history, the current fire environment with preserved older ones. We have also reviewed the number of members, presidents and commanders since the beginning of the society to the present. Since the documentation from the first years of operation of the Society was carefully preserved, we examined all the founding members of the society from 1928. We also reviewed the statutes, stamps and legacies that were or have been used until today. We conducted an interview with a fire veteran and learned about the beginnings of the firefighting society in Spuhlja.

We found that the number of members of PGD Spuhlja has risen, from the initial 34 members, to 275. When the society was founded, firefighters mostly helped with fire extinguishing, but nowadays they often help with other natural disasters. At first, alarming of the firefighters was carried out with trumpets, then hand sirens, later electric sirens, and today by means of messages on the phone and, if necessary, by siren. In the beginning, fires were extinguished with water, which was pumped from deeper wells in the village. Today water for extinguishing is used from the hydrant network. From the preserved documentation, we found out that in the first years, they put a lot of emphasis on finding financial means for the operation of the department, which they acquired by organizing events such as bingo, dances and voluntary contributions from villagers. Firefighting equipment and firefighters were modernized in the 1990s in consideration of the funding and development capabilities. The fire brigades were initially small, built by the villagers themselves. The current fire brigade is modern and spacious, due to legislative provisions, it was built by a company with a qualified construction team. We are very pleased that the membership of PGD Spuhlja is increasing and that we are also members of the department.

Key words:

fire brigade, 90 years, history, voluntary firefighter society, Spuhlja

1 Uvod

Obe sva vaščanki Spuhlje in že nekaj let članici gasilskega društva Spuhlja. Z gasilstvom sva se srečali, ko sva obiskovali prvi razred, saj sva takrat bili aktivno vključeni v pionirsko desetino, ki je uspešno tekmovala na gasilskih tekmovanjih v bližnji okolici. Z gasilstvom sta tesno povezani tudi najini družini.

Prostovoljno gasilsko društvo v tem letu obeležuje že 90 let delovanja. Na podstrešju ene izmed starejših hiš v Spuhlji, je bilo na podstrešju najdene precej dokumentacije o gasilskem društvu Spuhlja iz začetka njegovega delovanja. Zelo naju je zanimalo, kako je društvo nekoč delovalo, zato sva se odločili, da pregledava to ohranjeno dokumentacijo. Za temeljit pregled vseh starih dokumentov sva porabili veliko časa, saj naju je ovirala drugačna pisava, ki je zaradi ročnega pisanja ponekod že zbledela, poleg tega pa sva naleteli tudi na veliko starih, neznanih izrazov.

Med ohranjenimi starimi dokumenti sva našli prvo matično knjigo s fotografijami, prvi zvezek zapisnikov rednih sej in občnih zborov GD Spuhlja, prvo blagajniško knjigo in zvezek, v katerem so zapisani tako prihodki kot tudi odhodki gasilskega društva. Našli sva tudi razne pravilnike in pravila društva, račune o nabavi brizgaln in avtomobilov, opis trodelnega napada ter veliko starih fotografij. Vsi dokumenti in fotografije, pri katerih ni posebej zabeležen vir, so iz najdenega arhivskega gradiva in arhiva PGD Spuhlja.

Hoteli sva ugotoviti, oziroma raziskati, razlike med gasilskimi intervencijami in opremo nekoč in danes, kako se je društvo financiralo v preteklosti in kako se sedaj, kakšen je poudarek oziroma skrb za podmladek danes, v primerjavi s preteklostjo, ali je društvo ves čas prispevalo k druženju vaščanov.

Pri najinem delu sva uporabili različne metode: pregled literature, pogovor s sedanjimi člani PGD Spuhlja in intervju z enim izmed najstarejših članov društva.

Na začetku raziskovalnega dela sva si zastavili naslednje hipoteze:

- društvo ves čas od ustanovitve do danes pomaga ob različnih naravnih nesrečah in ves čas skrbi za izpopolnjevanje gasilske opreme,
- društvo se mora ves čas financirati samostojno,
- v društvo ves čas delovanja posvečajo velik poudarek podmladku,
- gasilci ves čas skrbijo za družabno življenje na vasi.

2 Teoretični del

2.1 Zgodovina gasilstva na slovenskem

Prostovoljno gasilstvo ima na Slovenskem več kot 135-letno tradicijo, njegovi začetki segajo v leto 1869. Leta 1869 so namreč 18. 9. v Metliki v Beli krajini organizirali prvo prostovoljno gasilsko društvo, ki se je imenovalo Požarna obramba.

Slika 1: Gasilski dom Metlika danes. (*Gasilci-jubilej*, 2009)

Še posebej so čutili potrebo po stalni gasilski službi, ki bi bila vedno v pripravljenosti, v mestih, saj so se v njih najpogosteje razplamteli uničujoči požari. V Ljubljani so tako ustanovili požarno obrambo v okviru Južnega sokola, ki pa se ni obdržala, zato so leta 1870 ustanovili samostojno požarno obrambo.

Kasneje so začela nastajati prostovoljna gasilska društva tudi drugje na Slovenskem z namenom, da bi njihovi člani organizirano gasili požare. Večina društev je nastala največkrat po manjših ali večjih požarih, pri katerih so bili ljudje nemočni. Uspešne akcije prvih požarnih obramb so spodbudile tudi druge, da so se začeli organizirano zbirati in da so zbirali sredstva za nakup orodja in opreme.

Do leta 1881 je bilo tako na Slovenskem že 39 gasilskih društev. Do 1. svetovne vojne je njihovo število naraslo na 380, leta 1927 pa jih je bilo že 580. Najbolj množično pa so začela društva nastajati v letih po 2. svetovni vojni. Ta društva pa so pomenila veliko več kot samo gašenje požarov. Pomembna so bila tudi z vidika kulturne enotnosti. Skozi delovanje v prostovoljnih gasilskih društvih so predvsem podeželski ljudje izkazovali pripadnost slovenskemu narodu in negovali patriotizem. Članstvo je skozi druženje utrjevalo slovenski jezik in gojilo narodnobuditeljsko zavest. Ker je bil strah pred ognjem, tudi za gasilce, zelo močan, so se po pomoč zatekli tudi k svetnikom. Zaradi povezave z vodo je bil za zaščitnika pred ognjem izbran sv. Florjan. O tem pričajo votivne slike, na katerih so ga opremili z vedrom za vodo, zastavo in gorečim poslopjem. (Božič, 1998), (Ačko & Pahič, 2006)

Slika 2: Spomenik sv. Florijanu – zaščitnik gasilcev. (Ptuj - Mestni trg - Spomenik sv. Florijanu, 2017)

2.2 Slovensko gasilstvo

Slovensko gasilstvo je humanitarna, nepolitična in domoljubna organizacija. Sestavljeno je iz članov, članic, veteranov in mladine, ki sodelujejo prostovoljno ali poklicno. Gasilstvo je del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in je organizirano kot javna gasilska služba za gašenje in reševanje v primeru požara ter naravnih in drugih nesreč.

Analiza ogroženosti, preventivne dejavnosti in uspešnosti izvajanja intervencij gašenja in reševanja kaže, da na področju varstva pred požarom, naravnimi in drugimi nesrečami dosegamo evropsko visoke standarde. Različne organizacije, ki so aktivne na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, delujejo v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba. Opravljajo jo poklicne in prostovoljne gasilske enote, katerih trajno in nemoteno delovanje zagotavljajo lokalne skupnosti in država. Slovensko gasilstvo počasi prehaja iz kurativnega v preventivno dejavnost. To preobrazbo uspešno podpira država, ki z ustrežno zakonodajo in nacionalnim programom varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vzpodbuja preventivne dejavnike.

Gasilske enote so organizirane kot:

- poklicne gasilske enote,
- prostovoljne gasilske enote v prostovoljnih društvih,
- industrijske gasilske enote v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah.

Danes je v Sloveniji 1376 prostovoljnih in industrijskih gasilskih društev, v katera je vključenih

122 600 članov. Na nivoju občine se društva povezujejo v gasilske zveze, ki jih je v Sloveniji 110. Krovna organizacija lokalnih gasilskih zvez pa je Gasilska zveza Slovenije.

Poklicne gasilske enote so organizirane kot javni gasilski zavodi oziroma poklicne gasilske enote v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah. Ustanavljajo jih lokalne skupnosti občine in gospodarske družbe na podlagi predpisov o ustanavljanju zavodov in drugih organizacij. (Božič, 1999)

2.3 Organizacija gasilcev

Gasilci spadajo pod civilno zaščito, med katero spadajo tudi reševalci, policisti in vojaki. Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma poseben del namensko organiziranih sil za zaščito, reševanje in pomoč. Civilna zaščita obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč. V celoti je organizirana na regionalni in državni ravni, v lokalnih skupnostih pa njeno organiziranje še poteka. Enote in službe civilne zaščite se organizirajo po prostorskem načelu kot taktične enote z močjo od ene ekipe oziroma oddelka do ene čete. Istovrstne enote in službe CZ se lahko med seboj združujejo v večje sestave. Za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči se organizirajo enote in službe civilne zaščite in sicer:

- enote za prvo pomoč;
- enote za prvo veterinarsko pomoč;
- tehnične reševalne enote;
- enote in službe za radiološko, kemijsko in biološko zaščito;
- enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi;
- službe za vzdrževanje in uporabo zaklonišč;
- službe za podporo.

Gasilec je psihofizično sposoben in ustrezno izurjen človek, katerega naloga je gasiti požare in pomagati ob naravnih in drugih nesrečah. Gasilci se ločijo na prostovoljne in poklicne. Naloga obojih je požarna zaščita in reševanje. Slovenski prostovoljni gasilci so združeni pod okriljem Gasilske zveze Slovenije, poklicni gasilci pa v Združenje slovenskih poklicnih gasilcev. („Gasilstvo - Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje“, 2017)

2.3.1 Prostovoljni gasilci

Prostovoljni gasilci so organizirani kot *prostovoljna gasilska društva* (PGD) in *prostovoljna industrijska gasilna društva* (PIGD), ki so namenjena predvsem gašenju v tovarnah in drugih industrijskih objektih, kjer obstaja velika nevarnost požarov in drugih nesreč (npr. naftna industrija, kemijska industrija, itd). Prostovoljna gasilska društva se združujejo v gasilske zveze (na nivoju ene ali več občin), gasilske zveze pa v regijske svete. V prostovoljnih društvih se vzgaja tudi mladino. Od 7 do 11 let so pionirji, od 11 do 16 let so mladinci in od 16 do 18 let so pripravniki. Po novem zakonu o gasilstvu lahko z dopolnjenim 16. letom starosti mladinci opravijo osnovni tečaj in tako postanejo gasilski pripravniki. Pripravniki lahko tudi sodelujejo v intervencijah, ampak le v spremstvu mentorja, ki mu ga določi njegova gasilska enota. Veterani so člani, ki jih štejejo več kot 55 let (ženske) oz. 63 let (moški), ki ne opravljajo več operativnega dela, temveč izvajajo le še naloge na organizacijskem, preventivnem in vzgojnem področju.

Izobraževanje gasilcev poteka na nivoju gasilskih društev (izobraževanje podmladka, osnovni tečaj za gasilca), gasilskih zvez in Gasilske zveze Slovenije. Osrednji center je Izobraževalni center za zaščito in reševanje (ICZR) na Igu, s podenotama v Pekrah in Sežani, v katerih se šolajo tako prostovoljni, kot poklicni gasilci.

Članov prostovoljskih gasilskih društev je okoli 123.000, od tega je aktivnih gasilcev okoli 60.000 (vseh članov prostovoljnega gasilstva 133.000). Poklicnih gasilcev je okoli 860.

V Sloveniji je v primerjavi z drugimi deželami prostovoljno gasilstvo zelo razvito. Prostovoljna gasilska društva so na podeželju dostikrat hrbtnica družabnega življenja in sosedske pomoči.

(„Kaj so poklicne gasilske enote, kdo so poklicni Gasilci?“, 2017)

2.3.2 Poklicne gasilske enote in poklicni gasilci

Poklicne gasilske enote so ustanove, kjer so gasilci prisotni vse dni v letu 24 ur na dan. V primeru naravne ali druge nesreče (požar, prometna nesreča, poplava, potres itd.), iz centra za obveščanje (112) prevežejo klic na poklicno gasilsko enoto, kjer dispečer prevzame klic in z zvočnim ter svetlobnim opozorilom - alarmom, aktivira poklicne gasilce, v njegovi enoti. Le ti se nemudoma odzovejo na alarm, oblečejo zaščitne intervencijske obleke in v manj kot eni minuti izvozijo z različnimi vozili, na mesto nesreče. V poklicnih gasilskih enotah je prisotnih od nekaj 10 gasilcev, pa tudi do 100 in več. Le ti so razporejeni v izmene. Po večini vsaka izmena dela po 12 ur (od 7.00 do 19.00 in od 19.00 do 7.00). V času, ko ni intervencij, gasilci opravljajo različne naloge, kot so vzdrževanje in pregled opreme, izvajanje vaj, izobraževanja... Velik poudarek je na skrbi za psihofizično kondicijo, saj je delo gasilcev nemalokrat izjemno stresno, življenjsko nevarno in fizično zelo naporno. Poklicni gasilci so visoko usposobljene osebe na področju zaščite in reševanja. Usposobljeni so za delo z reševalnimi stroji in orodji, delo na višini in delo v različnih kaotičnih okoljih. Poklicni gasilci so za svoje delo plačani, saj je to njihova služba. Prostovoljni gasilci pa svoje delo opravljajo prostovoljno. („Poklic“, 2013)

2.4 Naloge gasilcev

Naloge gasilcev so: gašenje požarov, reševanje ljudi in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah, preventivno delo v bivalnem in delovnem okolju, ki ga pokriva gasilska enota, usposabljanje ljudi za varstvo pred požarom in gašenje, vzdrževanje in servisiranje gasilske tehnike, servisiranje gasilnih aparatov in orodij, stalno spremljanje razvoja gasilske opreme in gasilnih sredstev, svetovanje v zvezi s požarno zaščito, izdelava požarno-varnostnih načrtov ter razne storitve.

Slika 3: Gasilci na intervenciji. (*Intervencija Liko Borovnica*, 2012)

Cilji gasilstva so znanja oz. sposobnosti potrebne za varno delo redno prakticirane med vajami in izobraževanjem skozi celotno kariero gasilca. Pogosto se začetne gasilske veščine učijo lokalno, regionalno ali od državno odobrene gasilske akademije. Odvisno od zahtev oddelka, se dodatna znanja in certifikati kot na primer tehnično reševanje in para-medicina lahko poučujejo ob tem času. Gasilci tesno sodelujejo z drugimi agencijami za ukrepanje ob nesrečah, najbolj pogosto s policijskimi postajami. Gasilstvo ima nekaj osnovnih spretnosti: preprečevanje, samozaščita, reševanje, zaščita oziroma ohranjanje posestvi, in kontrola ognja. Gasilstvo je nato še razdeljeno na veščine ki so,

gašenje, ventilacija, reševanje in obnovo. Gašenje gozdnih oziroma divjih požarov in zadrževanje požarov in čiščenje.

Vsak je lahko gasilec, a požara ne more pogasiti vsak. Na intervencijo se lahko odpravijo le tisti gasilci, ki so se za to urili. Ko je požar, vsak gasilec dobi sporočilo na odzivnik in takrat se odpravi v gasilski dom kjer se obleče v gasilsko uniformo in se z gasilskim avtom odpelje na kraj nesreče. Nekoč, ko pa še ni bilo telefonov in odzivnikov so v gasilskem domu spustili sireno, kar je bil znak za požar. („Pomen gasilstva na Slovenskem vse večji“, 2013)

Slika 4: Gasilska vaja GD Radovljica. (Gaber, 2009)

Slika 5: Gasilci v akciji. (*Gasilci v akciji*, 2017)

2.5 Financiranje gasilcev

Prva leta po osvoboditvi so bila gasilska društva odvisna od svoje iznajdljivosti glede zbiranja denarja za svojo dejavnost. V večini primerov so v ta namen prirejale veselice, ki so bile zelo obiskane, saj drugega razvedrila ni bilo, pa tudi kako okusno in redko jed je bilo mogoče dobiti na prireditvi. Zbrani denar je šel za najnujnejše stroške, gorivo za vozila in motorne črpalke. Funkcionalne stroške okrajnih

gasilskih zvez so financirali okrajni ljudski odbori. Poleg sredstev, ki so jih dobili od veselic, so gasilske zveze dobivale nekaj denarja od proračuna občin, večji del potreb pa so krili gasilci s prostovoljnim delom pri vzdrževanju in gradnji domov, vzdrževanju tehničnih sredstev, z nabiralnimi akcijami in na druge načine.

Dandanes se dejavnosti gasilskih društev in zvez ter gasilskih enot financirajo iz:

- proračuna Republike Slovenije in lokalnih skupnosti,
- sredstev zavarovalnic in podjetij,
- dohodkov iz lastnih dejavnosti,
- prispevkov in daril fizičnih in pravnih oseb.

2.5.1 Izobraževanje

Gasilska zveza Slovenije zagotavlja ustrezno usposobljenost vseh članov gasilskih organizacij, ki opravljajo naloge na strokovno-operativnem področju. Usposabljanja potekajo v skladu s sprejetimi učnimi programi in posebnimi pravili gasilske službe prostovoljnih gasilcev. Poseben poudarek je na dopolnilnem usposabljanju, ki postaja osnovna oblika obnavljanja, pridobivanja in preverjanja gasilskega znanja. Tudi z usposabljanjem predavateljskega kadra, ki je organiziran in verificiran na ravni Gasilske zveze Slovenije, se izboljšuje kakovost izobraževanja. V skladu z veljavno zakonodajo mora biti sleherni gasilec usposobljen. Poudarek je na praktičnem usposabljanju, pri čemer je potrebno slediti tudi zagotavljanju psihofizičnih sposobnosti. Usposabljanja potekajo v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu. („Gasilec“, 2016)

2.5.2 Gasilski čini

Glede na stopnjo usposabljanja ima vsak gasilec svoj čin. Do višjih in visokih častnikov, so čini za vse gasilce enaki, tako za organizacijski del društva, kot za operativni del društva. Čine gasilci pridobijo s temeljnim gasilskim usposabljanjem, v stopnje pa napredujejo glede na čas v prejšnjem činu, ali glede na opravljeno dodatno gasilsko usposabljanje (specializacija). („Gasilski Akti - Gasilski Čini“, 2017)

Slika 6: Označbe činov. (Označbe činov, 2017)

3 Raziskovalni del z razpravo

3.1 Ustanovitev PGD Spuhlja

PGD Spuhlja spada v območno gasilsko zvezo Ptuj, v kateri je 24 društev iz petih občin: Hajdina, Ptuj, Markovci, Zavrč in Cirkulane. Gasilska zveza Ptuj sodi med matične zveze in spada pod Gasilsko zvezo Slovenije.

Gasilsko društvo Spuhlja je bilo ustanovljeno leta 1928. Od ustanovitve do leta 1945 je ohranjena dokumentacija, ki do sedaj še ni bila temeljito pregledana. Večina te dokumentacije, je bila najdena na podstrešju starejše hiše v Spuhlji, ko so le to podirali. Odločili smo se, da pregledamo te zanimive dokumente. Našli smo veliko zanimivosti. Novejši del dokumentacije se hrani v sedanjih prostorih gasilskega društva.

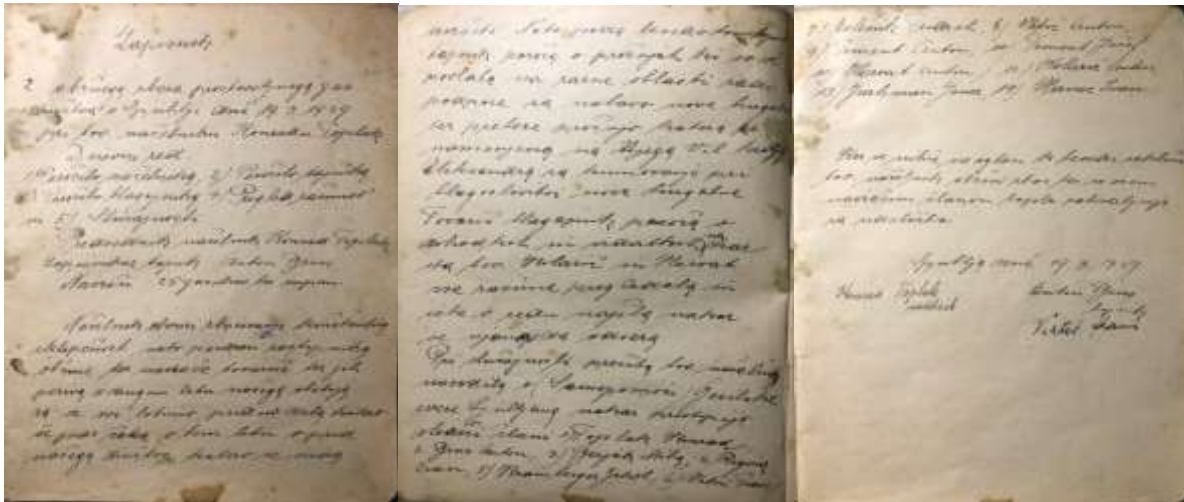

Slika 7: Ohranjena prva dokumentacija.

Slika 8: Današnji arhiv PGD Spuhlja.

Ohranjena je prva matična knjiga in zvezek zapisnikov društva. Iz dokumentacije je razvidno, da je bil prvi občni zbor društva pred devetdesetimi leti, in sicer 19. marca 1928, v hiši predsednika Toplak Konrada. Na ustanovitvenem občnem zboru so bili izvoljeni predsednik Konrad Toplak, poveljnik Franc Vertič, blagajnik Jakob Kramberger, tajnik Anton Brus ter člani odbora Janez Rogina, Adolf Rosenfeld in še nekateri drugi. Ta sestava se je obdržala do leta 1940.

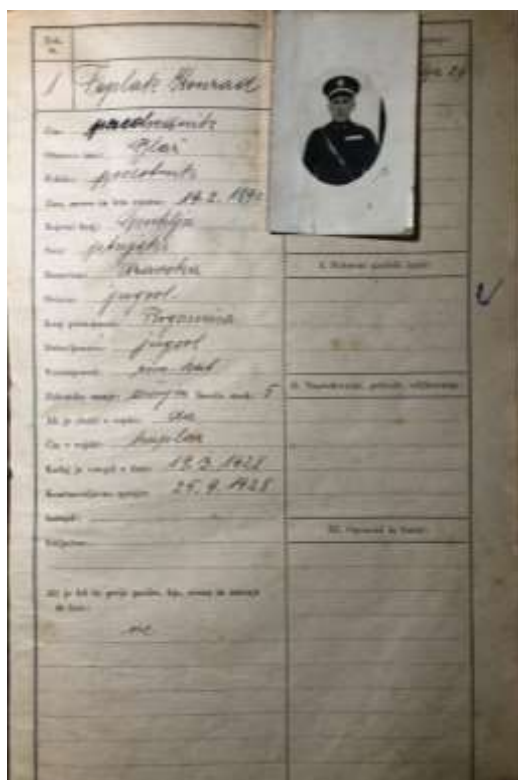

Slika 9: Zapisnik prvega občnega zbora gasilskega društva Spuhlja.

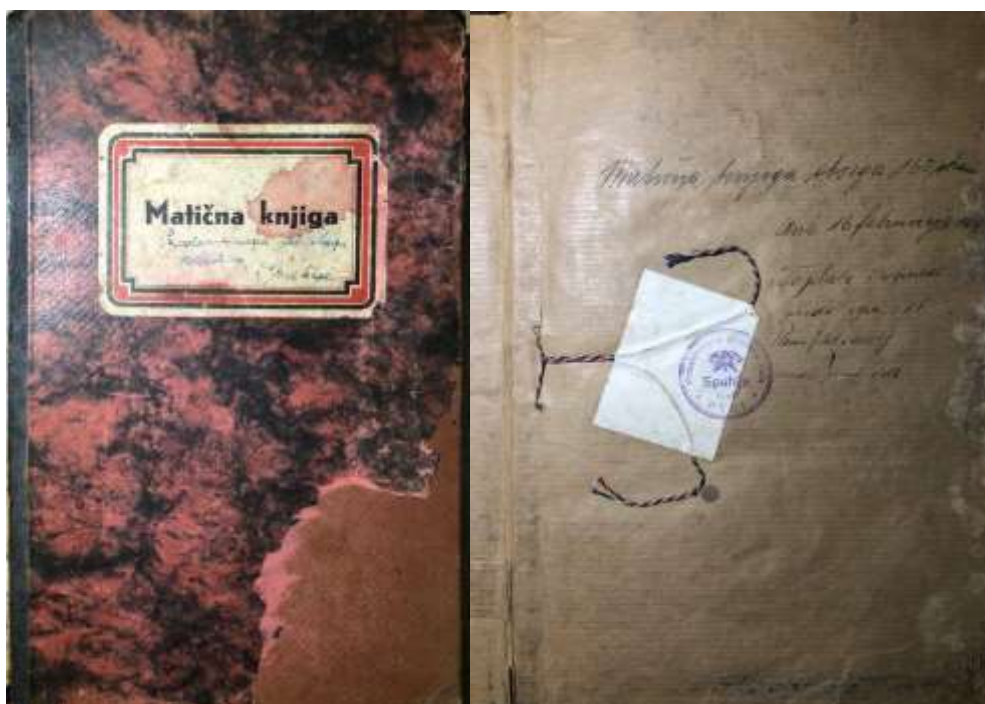
3.1.1 Ustanovni člani

Iz ohranjene matične knjige, ki je prikazana na Sliki 11, je razvidno, da je bilo leta 1928 štiriintrideset članov. V omenjeni knjigi najdemo za vsakega člana ime in priimek, naslov, gasilski čin, očetovo ime, poklic, datum in kraj rojstva, srez, banovino, državo, kraj pristojnosti, državljanstvo, veroizpoved, zakonsko stanje, število otrok, služenje v vojski, vojaški čin, vstop in sprejem v gasilsko četo. Zraven omenjenih podatkov smo našli pri nekaterih članih tudi lepo ohranjene fotografije. Pristopna izjava je za vsakega člana na svoji strani. Pod številko 1 je za predsednika Toplak Konrada. Pristopna izjava takratnega predsednika je predstavljena na Sliki 10.

Slika 10: Pristopna izjava prvega predsednika Konrada Toplaka.

Slika 11: Prva matična knjiga PGD Spuhlja iz leta 1928.

Zbrali smo vse ohranjene fotografije iz prve matične knjige. Pri nekaterih članih so bile iztrgane, tako da je mesto za fotografijo prazno. Ohranjene fotografije iz prve matične knjige z priimkom in imenom so prikazane v Tabeli 1.

Tabela 1: Fotografije ustanovnih članov iz prve matične knjige gasilskega društva Spuhlja.

	
Toplak Konrad	Rogina Ivan
	
Kramberger Jakob	Vrtič Janez
	
Kolarič Anton	Jurhman Janez

Arnuš Franc

Klinc Franc

Golob Janez

Ljubec Alojz

Lešnik Jožef

Zelenik Ignac

	
<p>Popošek Jožef</p>	<p>Čeh Mihael</p>
	
<p>Horvat Mihael</p>	

Za vsakega člana smo izpisali podatke iz matične knjige in jih predstavljamo v Tabeli 2. Za dva člana, Kramberger Jakoba in Kolarič Antona, ni vidna letnica rojstva. Za Golob Jožefa ni v knjigi dodana hišna številka.

Tabela 2: Podatki iz prve matične knjige o ustanovnih članih.

Po evidenčni številki iz knjige	Priimek, ime	Datum rojstva	Naslov	Vstop	Sprejem	Čin
1.	Toplak Konrad	19.02.1891	Spuhlja 26	19.03.1928	25.09.1928	Predsednik
2.	Rogina Ivan	05.08.1898	Spuhlja 95	19.03.1928	25.09.1928	Poveljnik
3.	Brus Anton	10.10.1894	Spuhlja 5	19.03.1928	25.09.1928	Tajnik
4.	Kramberger Jakob	25.07.18__	Spuhlja 9	19.03.1928	25.09.1928	Blagajnik
5.	Vrtič Franc	28.08.1890	Spuhlja 71	19.03.1928	25.09.1928	Namestnik poveljnika
6.	Zelenik Fridrik	06.07.1899	Spuhlja 76	19.03.1928	25.09.1928	Orodjar
7.	Kolarič Anton	02.01.188_	Spuhlja 75	19.03.1928	25.03.1928	Nadomestni vodja
8.	Raisenfeler Adolf	17.06.1883	Spuhlja 87	19.03.1928	25.03.1928	Četar
9.	Jurhman Janez	05.03.1898	Spuhlja 68	19.03.1928	25.09.1928	Četar
10.	Bombek Peter	09.06.1905	Spuhlja 62	19.03.1928	25.09.1928	Četni trobentač
11.	Kureš Franc	27.03.1902	Spuhlja 52	19.03.1928	25.09.1928	Četni trobentač
12.	Arnuš Franc	04.09.1896	Spuhlja 83	19.03.1928	25.09.1928	Vrstar
13.	Horvat Anton	03.01.1884	Spuhlja 88	19.03.1928	25.09.1928	Vrstar
14.	Klinc Franc	29.11.1891	Spuhlja 66	19.03.1928	25.09.1928	Vrstar
15.	Hernec Janez	27.12.1902	Spuhlja 126	19.03.1928	25.09.1928	Členar
16.	Širec Franc	18.11.1906	Spuhlja 134	19.03.1928	25.09.1928	Členar
17.	Golob Franc	17.11.1906	Spuhlja 89	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
18.	Čeh Janez	11.8.1890	Spuhlja 111	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
19.	Ljubec Alojz	01.6.1891	Spuhlja 64	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
20.	Bezjak Peter	31.07.1889	Spuhlja 92	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
21.	Lešnik Jožef	10.03.1901	Spuhlja 33	19.03.1928	19.09.1928	Gasilec
22.	Zelenik Ignac	18.07.1902	Spuhlja 8	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
23.	Bombek Janez	31.05.1902	Spuhlja 79	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
24.	Popošek Jožef	13.03.1908	Spuhlja 77	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
25.	Golob Franc	08.09.1893	Spuhlja 112	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
26.	Čeh Mihael	12.10.1900	Spuhlja 117	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
27.	Meglič Simon	22.09.1909	Spuhlja 60	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
28.	Matjašič Jakob	08.07.1898	Spuhlja 80	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
29.	Horvat Franc	09.04.1909	Spuhlja 23	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
30.	Vidovič Alojz	24.05.1905	Spuhlja 81	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
31.	Širec Martin	05.10.1909	Spuhlja 84	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
34.	Horvat Alojz	23.05.1900	Spuhlja 132	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
47.	Kolarič Martin	11.09.1904	Spuhlja 25	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec
48.	Golob Jožef	12.03.1905	Spuhlja _	19.03.1928	25.09.1928	Gasilec

Iz zbranih podatkov smo ugotovili, da so bili ob ustanovitvi člani upravnega odbora starejši, stari okrog štirideset let, medtem ko so bili ostali člani mlajši, najmlajši je bil star devetnajst let. Po hišnih številkah kraja bivanja smo ugotovili, da so bili ob ustanovitvi člani zbrani iz celotne vasi Spuhlja, ki je že takrat bila zelo velika, saj zasledimo hišne številke vse tja do številke 134. Nekatere glavne funkcije, ki so jih takrat upravljali pri gasilcih so imenovali drugače kot danes. Tako zasledimo izraze četar, četni trobentač, vrstar in členar. Četni trobentač je imel nalogo, da je s trobljenjem na trobento po vasi obveščal da je požar. Vozil se je s kolesom. To je bil edini način alarmiranja, saj takrat še niso imeli siren.

3.2 Pregled članstva od ustanovitve do danes

Po pregledu vse ohranjene stare dokumentacije in dokumentacije, ki se sedaj nahaja v arhivu PGD Spuhlja, smo iskali podatke za število članstva za vseh 90 let. Našli smo podatke za 83 let. Manjkajo podatki od leta 1939 do leta 1945, verjetno zaradi tega, ker je bil to čas gospodarske krize in nato okupacije. Število članov za vsa najdena leta je predstavljeno v Tabeli 3.

Tabela 3: Število članstva od leta 1928 do leta 2017.

Leto	Št. članov	Leto	Št. članov	Leto	Št. članov	Leto	Št. članov	Leto	Št. članov	Leto	Št. članov
1928	34	1943	/	1958	114	1973	164	1988	158	2003	221
1929	34	1944	/	1959	114	1974	164	1989	158	2004	245
1930	34	1945	/	1960	115	1975	164	1990	158	2005	242
1931	36	1946	72	1961	115	1976	164	1991	158	2006	243
1932	41	1947	72	1962	115	1977	164	1992	148	2007	247
1933	42	1948	76	1963	117	1978	165	1993	148	2008	259
1934	45	1949	83	1964	128	1979	171	1994	174	2009	270
1935	51	1950	83	1965	132	1980	171	1995	171	2010	274
1936	55	1951	92	1966	133	1981	172	1996	166	2011	274
1937	55	1952	98	1967	140	1982	168	1997	164	2012	274
1938	55	1953	106	1968	142	1983	165	1998	164	2013	277
1939	/	1954	106	1969	143	1984	162	1999	162	2014	275
1940	/	1955	111	1970	146	1985	160	2000	171	2015	275
1941	/	1956	111	1971	152	1986	162	2001	186	2016	283
1942	/	1957	112	1972	155	1987	158	2002	192	2017	285

Število članstva se je od ustanovitve do danes povečalo za 251 članov. Iz Tabele 3 je vidno, da je bilo število članov leta 1946 72, kar je 17 članov več, kot jih je bilo leta 1938, kljub temu da je bila med tem časom 2. svetovna vojna in je bilo tudi veliko mlajših moških iz naše vasi imobiliziranih v nemško vojsko iz katere pa se jih tudi veliko ni nikoli vrnilo. To nakazuje na to, da se je tudi v teh težkih, vojnih časih pripadnost gasilstvu zelo zasidrala med prebivalci naše vasi. Od leta 1946 do leta 1981 je število članov naraščalo, nato je bilo obdobje med leti 1981 in 1993, ko se je število članov nekoliko znižalo, od leta 1994 naprej, vse do danes pa število članov v PGD Spuhlja narašča. Leta 2017 nas je bilo v naselju Spuhlja 880 prebivalcev (vir Statistični urad Slovenije). 285 članov PGD Spuhlja tako predstavlja 32 % vseh prebivalcev Spuhlje, odstotek je sicer nekoliko nižji, saj prihaja nekaj članov našega gasilskega društva iz okoliških naselij, vendar je teh le nekaj. Iz tega lahko zaključimo, da je skoraj tretjina vseh prebivalcev Spuhlje včlanjena v PGD Spuhlja.

3.2.1 Število pionirjev in mladincev.

Iz dokumentacije je razvidno, da se od leta 1992 posebej vodi tudi število pionirjev in mladincev. Podatki manjkajo od leta 1997 do leta 2000. Med pionirje so razvrščeni otroci v starosti od 7 do 11 let in med mladince so razvrščeni starejši otroci v starosti od 12. do 16. leta. Število pionirjev in mladincev je predstavljeno v Tabeli 4.

Tabela 4: Število pionirjev in mladincev od leta 1992 do 2017.

Leto	Pionirji	Mladinci	Leto	Pionirji	Mladinci
1992	21	10	2005	/	30
1993	21	10	2006	4	23
1994	21	10	2007	/	27
1995	28	9	2008	22	9
1996	30	9	2009	23	9
1997	/	/	2010	25	8
1998	/	/	2011	24	8
1999	/	/	2012	25	8
2000	/	/	2013	20	16
2001	/	17	2014	23	16
2002	25	10	2015	22	17
2003	24	10	2016	25	15
2004	17	11	2017	24	22

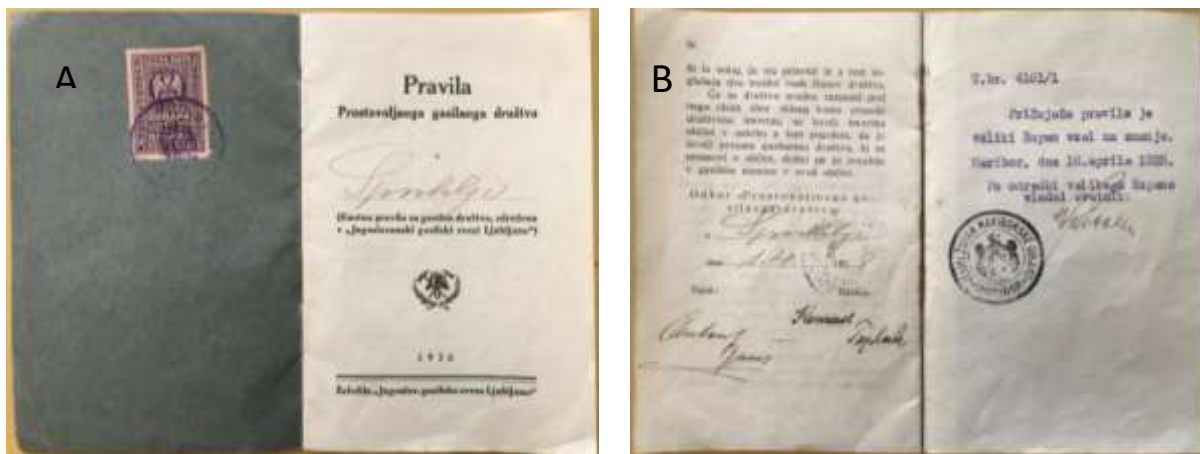
Predvidevamo, da so v društvu leta 1992 začeli načrtno delati z podmladkom. Število pionirjev in mladincev se je večalo. Danes se zelo veliko dela s pionirji, ki tekmujejo pod vodstvom mentorja, tovariša Strelec Branka. Dosegajo vidne uspehe, saj so se na zadnjem regijskem tekmovanju uvrstili na državno tekmovanje.

Slika 12: Pionirji z mentorjem Brankom Strelcem.

3.3 Pravila in statuti društva

Društva so za svoje delovanje že pred devetdesetimi leti, ob ustanovitvi, potrebovala pravila, po katerih so se lahko ustanovila in delovala. Gasilsko društvo Spuhlja je začelo delovati po Enotnih pravilih za gasilna društva združena v »Jugoslovanski gasilski zvezi Ljubljana« iz leta 1926. Ta pravila so sprejeli 1.4.1928, ki jih je nato 16.4.1928 potrdil Veliki župan mariborske oblasti Maribor.

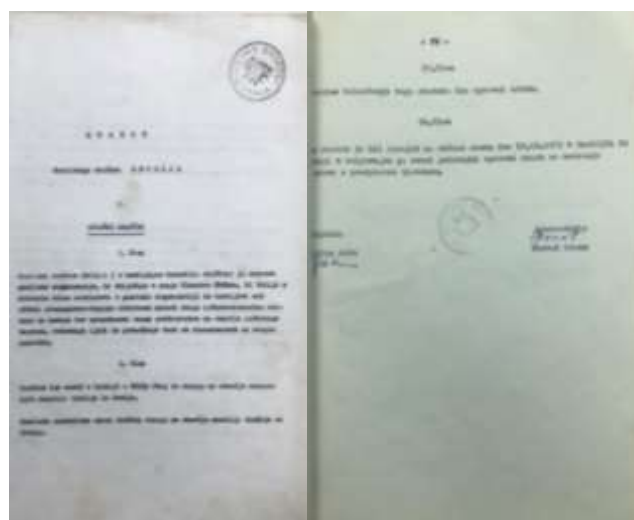
Slika 13: Prva pravila gasilskega društva Spuhlja iz leta 1928; (A) Prva stran pravil.(B) Zadnja stran pravil.

Po osvoboditvi in ponovi organiziranosti je društvo sprejelo nova pravila 9.8.1948.

Slika 14: Pravila iz leta 1948.

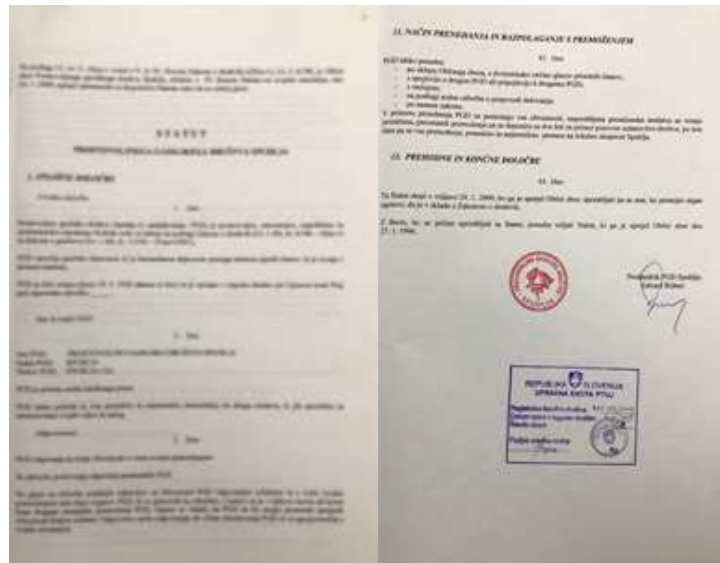
Od leta 1975 je društvo delovalo na osnovi statuta, ki je nadomestil predhodna pravila. Statut so sprejeli 16.12.1975.

Slika 15: Prvi statut gasilskega društva Spuhlja.

Danes društvo deluje po statutu, ki so ga sprejeli leta 2009.

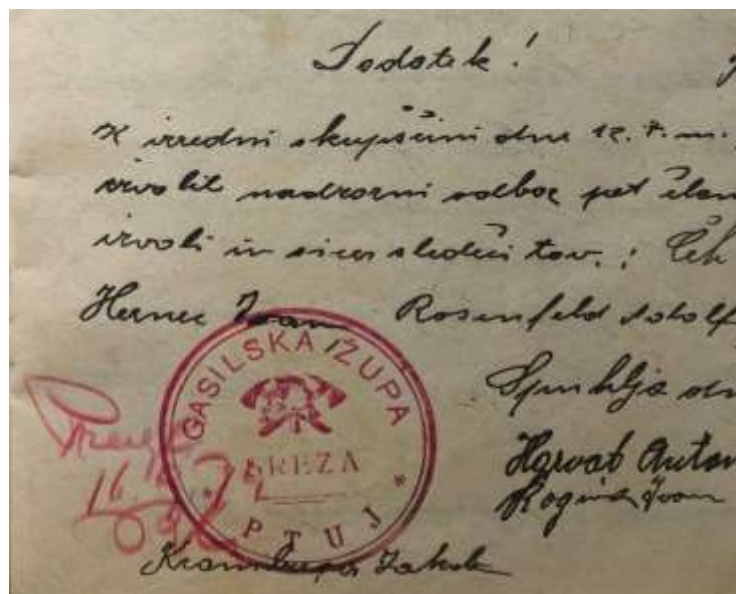

Slika 16: Sedanji statut gasilskega društva Spuhlja.

3.4 Žigi in praporji društva

3.4.1 Žigi društva

Od leta 1928 do leta 1933 društvo ni imelo svojega žiga. Na redni seji dne, 19. novembra 1933, so sprejeli sklep o nabavi prve štampiljke oziroma žiga. Štampiljko so naročili v Ljubljani pri Zupan Hermanu. Prva zasleditev štampiljke je v zapisniku z datumom 26. november 1933, ki smo ga našli med ohranjeno dokumentacijo.

Slika 17: Prvi žig.

Iz žiga vidimo, da je društvo pripadalo v županijo Ptuj. Ta žig zasledimo na nekaterih dokumentih vse do leta 1940. Naslednji žig, ki smo ga našli v dokumentaciji so dobili sočasno s pridobitvijo novega statuta leta 1975.

Slika 18: Žig iz leta 1975.

Iz tega žiga je razvidno, da se je društvo takrat imenovalo Gasilsko društvo Spuhlja.

Po osamosvojitvi Slovenije so se spremenili nekateri simboli, med drugim tudi gasilski žigi. Tudi Gasilsko društvo Spuhlja je dobilo nov žig.

Slika 19: Žig iz leta 1992.

Zadnji žig je v uporabi od leta 1996.

Slika 20: Današnji žig.

Iz žigov lahko zasledimo različna poimenovanja, ki so se uporabljala za gasilska društva. Iz prvega žiga je razvidno, da se je prvotno uporabljal skupni žig iz županije Ptuj, nato se je društvo imenovalo Gasilsko društvo Spuhlja, od leta 1996 pa Prostovoljno gasilsko društvo Spuhlja.

3.4.2 Prapori društva

Zraven žigov imajo društva tudi prapore. Prapor se najpogosteje uporablja pri svečanih dogodkih, kot so predaja avtomobila, praznikov ter na pogrebi. Prvo razvitje prapora je za vsa društva poseben dogodek, ki ga spremlja tudi svečanost - prapor namreč poseblja društvo. K praporu spadajo tudi trakovi in žeblički. Na vsakem traku je napisano ime sponzorja, ki je daroval denar za nakup prapora; prav tako na žebličkih, ki so pritrjeni na držalo prapora. Tisti, ki so darovali več denarja so zapisani na trakovih, tisti, ki so darovali manj denarja pa na žebličkih.

Gasilsko društvo Spuhlja je dobilo prvi prapor leta 1963, ob 35. obletnici društva. Na Sliki 21 je predstavljena ohranjena fotografija iz leta 1963 iz slovesnosti razvitja prvega prapora.

Slika 21: Razvitje prapora ob 35. obletnici društva.

Iz Slike 21 je razvidno, da je slovesnost potekala na dvorišču ene od hiš v Spuhlji in ne pri gasilskem domu.

Slika 22: Prvi prapor.

Današnji prapor je bil razvit 11.6.1995. Na njem je 12 trakov in 80 žebličkov. Današnji prapor je predstavljen na Sliki 23.

Slika 23: Današnji prapor.

3.5 Gasilska oprema PGD Spuhlja od ustanovitve do danes

Gasilsko društvo je bilo ustanovljeno z namenom pomagati ljudem pri naravnih nesrečah, zlasti požarih, ki jih je bilo v tistem času veliko, saj so bile hiše v večini krite s slamo. Leta 1928 je gasilsko društvo Spuhlja kupilo prvo motorno brizgalno na Češkem. Ohranjena je fotografija, na kateri je viden datum 2. 6. 1929, na kateri je vidna prva motorna brizgalna skupaj s tedanjimi člani gasilskega društva, kot je prikazano na Sliki 25. Ohranjena je tudi kupoprodajna pogodba med gasilskim društvom Spuhlja in prodajalcem iz Češke, ki je prikazana na Sliki 24. Denar za brizgalno so zbirali s prostovoljnimi prispevki po hišah. Ohranjen je še blok s 49 potrdili o vplačilu prostovoljnih prispevkov. Denar so zbirali od 22. julija 1928 do 4. januarja 1929. Prispevali so od 10 pa do 1000 dinarjev. Primeri potrdil so prikazani na Sliki 26. Po ustnem izročilu starejših vaščanov, naj bi okupator med drugo svetovno vojno to motorno brizgalno odpeljal na Ptuj, na komunalo. Ob bombardiranju železniškega mostu je bomba zadela zgradbo in brizgalna je bila popolnoma uničena.

Slika 26: Potrdila o prostovoljnih prispevkih za brizgalno; (A) potrdilo za 1000 dinarjev, (B) potrdilo za 500 dinarjev in (C) potrdilo za 200 dinarjev.

Zaradi uničenja prve brizgalne, jim je gasilsko društvo Ptuj leta 1946 podarilo rabljeno motorno brizgalno Magirus. O tej donaciji ni ohranjenih pisnih dokazil, ampak se je ta podatek ohranil zgolj z ustnim izročilom starejših vaščanov, prav tako ni ohranjena nobena fotografija na kateri bi bila vidna omenjena brizgalna.

Leta 1957 so kupili avto-limuzino tipa Chevrolet, od takratnega mariborskega škofa Maksimilijana Držečnika. Ta avto so uporabljali za vleko motorne brizgalne. Pred tem, torej od leta 1946 do leta 1957, so za vleko brizgalne na kraj požara uporabljali konjsko vprego. Na Sliki 27 je predstavljena pogodba o nakupu avto-limuzine Chevrolet in račun iz katerega je vidno, da so za avto odšteli 200.000 dinarjev. Pri prebiranju ohranjene dokumentacije in gradiva nismo zasledili fotografije, na kateri bi bil prikazan omenjeni avtomobil.

Slika 27: Račun in pogodba o nakupu avta-limuzine Chevrolet.

Leta 1972 so kupili gasilski kombi znamke TAM in motorno brizgalno Rosenbauer. Gasilski kombi je viden na Sliki 53, motorna brizgalna je predstavljena na Sliki 28.

Slika 28: Motorna brizgalna Rosenbauer.

Leta 1984 so kupili avtocisterno TAM 110 z vzdevkom »Piki«. Avtocisterna je prikazana na Sliki 29.

Slika 29: Avtocisterna TAM 110 ali »Piki« .

Leta 1993 so kupili kombinirano vozilo–cisterno TAM 130 z vso potrebno opremo, gasilskim topom in drugimi potrebščinami. To gasilsko vozilo je v uporabi še danes. Račun o nakupu kombiniranega vozila je prestavljen na Sliki 30.

Slika 30: Račun od nakupa vozila TAM 130.

Slika 31: Predaja novega gasilskega vozila TAM 130 leta 1993.

Leta 1996 so kupili gasilski avtomobil Sprinter iz programa Mercedes-Benz za prevoz gasilskega orodja in moštva. Gasilski avtomobil je predstavljen na Sliki 32.

Slika 32: Kombinirano vozilo za prevoz moštva iz leta 1996.

V tem letu (2018) tečejo vse aktivnosti za nakup novega gasilskega vozila, ki ga bodo po predvidnem načrtu predali namenu ob prireditvi obeležnja devetdeset let gasilskega društva Spuhlja v poletnem času.

Iz predstavljene dokumentacije in fotografij o nakupih opreme in kasneje vozil namenjenih različnim intervencijam in/ali prevozu opreme in gasilcev lahko ugotovimo, da so skozi celotno obdobje devetdesetih let v društvu dajali velik poudarek na modernizaciji opreme in vozil in so tako bili opremljeni za različne intervencije. V devetdesetih letih se je tako izvedlo 8 nakupov opreme, med katere sodijo brizgalne in različna vozila.

3.6 Gasilski domovi

V obdobju devetdeset-letnega delovanja prostovoljnega gasilskega društva Spuhlja, je društvo do sedaj delovalo v štirih gasilskih domovih.

Leta 1928 je bil zgrajen prvi gasilski dom, ki se je nahajal ob glavni cesti nasproti križišča proti Brstju. Prvi gasilski dom je predstavljen na Sliki 33 in Sliki 34. V njem je bil prostor samo za brizgalno. Sestanke in občne zборе so v tistem času imeli po hišah in v vaški gostilni. V tej hiši, ki se je ohranila še po drugi svetovni vojni, je bivala vaščanka Marjeta Liber, ki so jo po domače imenovali »Dukarička«. Ob izgradnji gasilskega doma leta 1971 so za potrebe parkirišča hišo odstranili.

Slika 33: Prvi gasilski dom v Spuhlji.

Slika 34: Prvi gasilski dom v Spuhlji na desni strani ceste (*Ptuj v fotografijah skozi zgodovino - odsek vasi Spuhlja, b. d.*)

Ker je bil prvi gasilski dom pretesen in premajhen, je društvo na podlagi prošnje in dogovora prejelo od takratne občine Rogoznica v upravljanje »kašte«, katere so bile preurejene v garažo in dvorano. Otvoritev novega gasilskega doma je bila leta 1965. Z gradnjo »kašt« se je začelo kulturno dogajanje, saj so v večji dvorani potekale razne prireditve in veselice. V manjši dvorani pa je bil prostor za različno gasilsko orodje in prikolico. Drugi gasilski dom je predstavljen na Sliki 35.

Slika 35: Drugi gasilski dom v Spuhlji.

Slika 36: Napis z letnico na drugem gasilskem domu v Spuhlji.

V zgodnjih 70. letih prejšnjega stoletja, ko so »kašte« pričele razpadati, je takratni upravni odbor, ki ga je vodil predsednik Franc Horvat, sprejel sklep, da se »kašte« porušijo in se zgradi nov gasilski dom. Tako se je leta 1971, s pomočjo vaščanov in številnih prostovoljcev, zgradil nov gasilski dom, ki so ga zgradili na novi lokaciji, v neposredni bližini prvega gasilskega doma. Zemljo so odkupili od Marije in Janeza Toplaka. Zaradi vse številčnejše gasilske opreme, je postala garaža premajhna, zato so se odločili, da dozidajo že obstoječemu domu na drugi strani novo garažo. Nova gasilska garaža je bila v celoti zgrajena leta 1993. Tretji gasilski dom v Spuhlji je predstavljen na Sliki 37.

Slika 37: Gasilski dom iz leta 1996.

Zaradi dotrajanosti se je takratni upravni odpor, leta 2007 pod vodstvom predsednika Zvonka Kokola, odločil, da se začne z gradnjo novega gasilskega doma. Dom se je zgradil na lokaciji v neposredni bližini dotedanjega gasilskega doma. Zaradi izgradnje novega gasilskega doma, so dotedanjo zgradbo porušili. Tudi za tega je bila zemlja odkupljena od Janeza Toplaka. Skupaj z vaščani so se odločili, da se v istem objektu zgradijo gasilske garaže, večnamenska dvorana in telovadnica. Zaradi spremenjene zakonodaje sedanjega gasilskega doma niso smeli graditi v lastni režiji ob pomoči prostovoljcev, ampak ga je gradilo registrirano gradbeno podjetje. Otvoritev nove večnamenske dvorane z gasilskim domom je bila avgusta leta 2008. Četrty gasilski dom, v sklopu večnamenske dvorane v Spuhlji, je predstavljen na Sliki 38 in na Sliki 39.

Slika 38: Večnamenska dvorana Spuhlja, 2017.

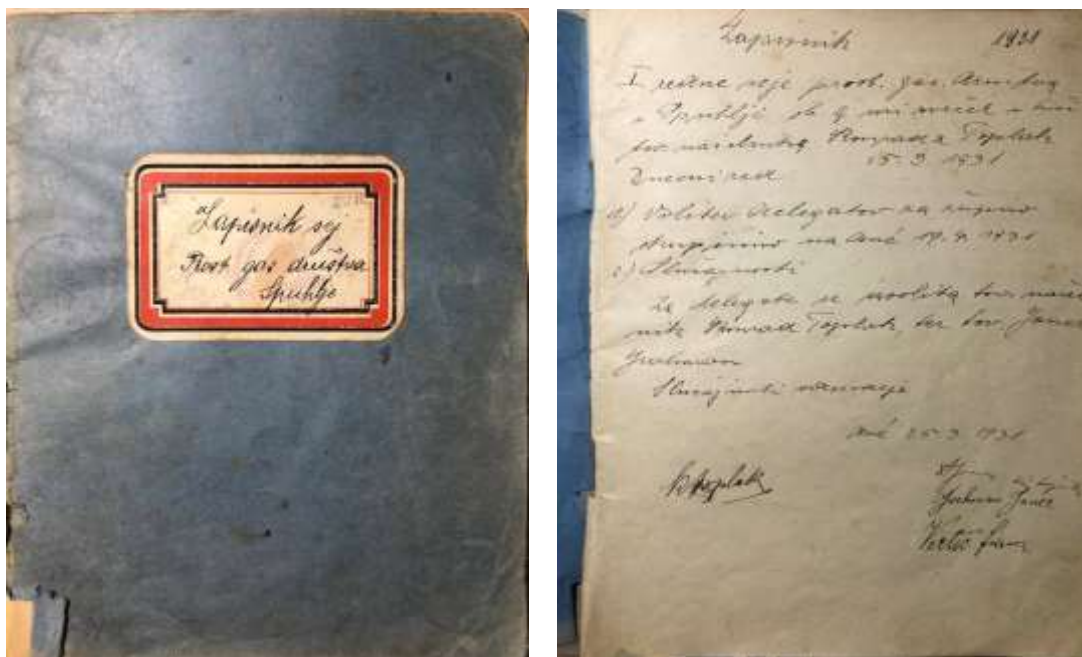

Slika 39: Gasilski dom PGD Spuhlja.

Prvi gasilski dom je bil zelo majhen in skromen, saj so vanj lahko spravili le prvo motorno brizgalno. Vse sestanke in občne zборе društva so imeli v privatnih hišah ali pa v gostilni. Z izgradnjo novega gasilskega doma v prostorih »kašt« so pridobili zraven prostorov za gasilsko opremo, tudi prostore za druženje. Pri prenovi »kašt« so se vaščani zelo družili, saj so jih v celoti prenovili z lastnim prostovoljnim delom. Tudi naslednji novi gasilski dom so v veliki meri gradili s prostovoljnim delom. To je pomenilo tudi veliko druženja med vaščani, saj pri izgradnji niso sodelovali le gasilci, ampak tudi ostali vaščani. Sedanji gasilski dom, ki so ga zgradili leta 2008, pa je gradilo gradbeno podjetje, kar je tudi pomenilo manj sodelovanja in druženja vaščanov ob gradnji tega gasilskega doma.

3.7 Financiranje

Iz devetdeset let ohranjenih zapisnikov rednih sej prostovoljnega gasilskega društva Spuhlja, smo zraven drugih zanimivosti zasledili tudi poudarek na iskanju finančnih sredstev za delovanje društva. Prvi zvezek z ohranjenimi prvimi zapiski sej je predstavljen na Sliki 40. Skrbno smo prebrali zapisnike od 19.3.1929 do 21.9.1945 in zasledili, da so do finančnih sredstev takrat prihajali zlasti s prirejanjem veselic in tombol.

Slika 40: Zvezek zapisnikov sej gasilskega društva Spuhlja.

Nekaj najpomembnejših zanimivosti iz tega obdobja:

- Leta 1931 so pripravili veselico z vinsko trgatvijo in srečelovom pri Šamperl Tomažu.
- V letu 1932 so najprej v mesecu februarju v gostilni Brmež pripravili veselico, istega leta, 23. 10. pa je bila tombola na dvorišču Toplak Konrada. Zanimivo je, da je med odmori na dvorišču igrala domača godba. Iz zapisnika četrte redne seje prostovoljnega gasilskega društva Spuhlja je razbrati, da je bilo na tomboli 250 manjših dobitkov, glavni dobitki na tomboli pa so bili naslednji: sodček piva, ena vreča moke, 500 opek, ena telica in moško kolo.
- Leta 1933 je bila tombola v gostilni Kuhar. Glavni dobitki so bili: klafter bukovih drv, ki jih je prispeval Toplak Konrad, eno tele, svinja in mnogi drugi manjši dobitki.
- Za spomlad leta 1934 je bila planirana tombola v gostilni Kolarič Marije. Iz zapisnika je zaslediti, da so dobitke »milodare« nabirali v mestu Ptuj, Budini, Brstju, Podvincih, Rogoznici, Borovcih in Zabovcih. Na seji, ki je bila 20.6.1934, so sklenili, da se ta tombola zaradi splošne denarne krize prestavi na poznejši čas, v mesec november, ko bodo *občani unovčili kaj poljskih pridelkov in se na ta način boljše izvede tombola*. Ta tombola je bila zaradi denarne krize prestavljena na jesen z obrazložitvijo, da ljudje nimajo dovolj denarja.
- Leta 1935 se je zaradi denarne krize napovedana tombola prestavila na jesen, a se tudi takrat ni izpeljala.
- Dve leti zapored, torej leta 1936 in leta 1937 sta bili izpeljani tomboli na Ptuju pri gospodu Kravina Francu. Prispevke so pobirali v mestu Ptuj, Podvincih, Brstju, Rogoznici, Dornavi, Zabovcih, Bukovcih, Borovcih in v Spuhlji.
- V letu 1938 se je izvedla tombola pri predsedniku Toplak Konradu. Po tomboli se je priredila veselica v gostilni Marije Kolarič, igrala pa je tudi domača godba na pihala. Kot na vseh dosedanjih tombolah so prispevke pobirali v mestu Ptuj, Podvincih, Brstju, Rogoznici, Dornavi, Zabovcih, Bukovcih, Borovcih in v Spuhlji. Dobitki na tomboli so bili: dve kolesi, dve moški in dve ženski obleki, 3 m³ bukovih drv, en otroški voziček in 350 manjših dobitkov.

Iz ohranjenih zapisnikov je razvidno, da društvo od leta 1941 do leta 1945, torej med drugo svetovno vojno, ni bilo aktivno. Po vojni so se veselice spet začele prirejati, a o njih nimamo nobenih ohranjenih podatkov.

Danes PGD Spuhlja pridobiva sredstva iz članarine članov, prostovoljnih prispevkov za koledarje, ter od donacij Mestne občine Ptuj, Ministrstva za obrambo, Republika Slovenija-proračun (donacija iz dohodnine).

Iz zapisnikov društva je razvidno, da so s pomočjo koledarjev denar zbirali že leta 1993, najstarejši ohranjeni koledar pa je iz leta 1996, ki je predstavljen na Sliki 41 (A). Na Sliki 41 (B) je predstavljen aktualen koledar, torej za leto 2018. Na Sliki 42 so predstavljeni vsi ohranjeni koledarji.

Slika 41: (A) Koledar PGD Spuhlja iz leta 1996 in (B) Koledar za leto 2018.

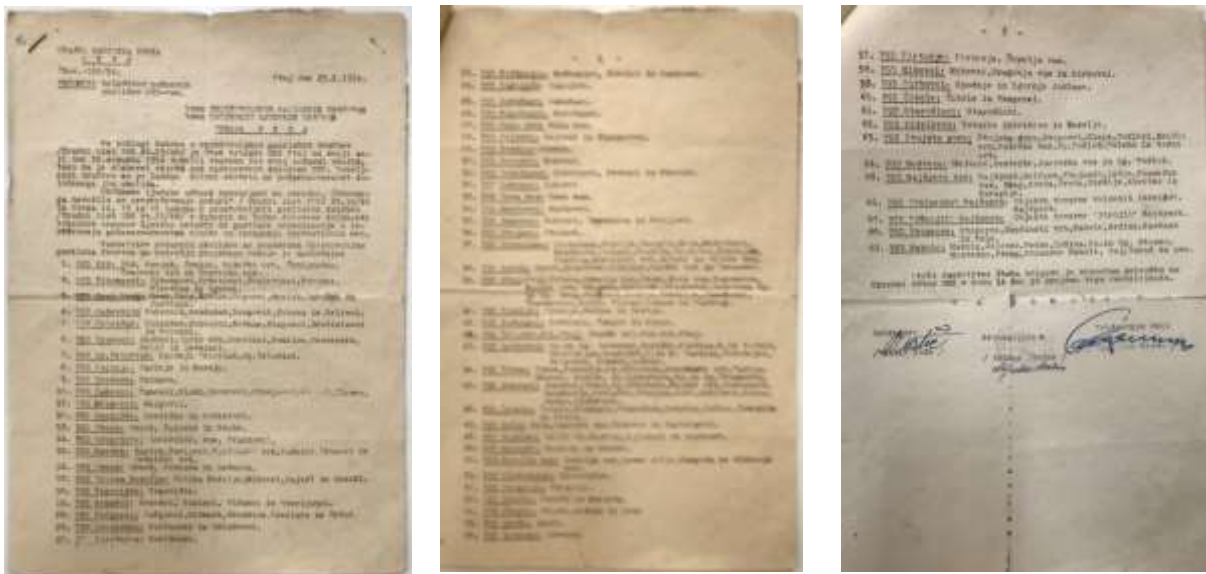

Slika 42: Vsi ohranjeni koledarji iz arhiva PGD Spuhlja.

Od ustanovitve, pa vse tja do časa po drugi svetovni vojni, je društvo pridobivalo glavna finančna sredstva s prirejanjem tombol in veselic. Iz ohranjene dokumentacije je razvidno, da je pri organizaciji tombol in veselic sodelovalo zelo veliko članov. Dobitke za tombole so zbirali na zelo širokem področju. Danes je za finančno plat društva boljše poskrbljeno, saj svoj delež prispevajo tako občina kot država. Del sredstev pridobi društvo tudi z namenskim deležem od dohodnin, ki jo lahko prispeva prostovoljno vsak davčni zavezanec.

3.8 Interventno območje in načrt hidrantnega omrežja

Iz ohranjene dokumentacije je razvidno, da so leta 1954 izdali na Ptuju odredbo, s katero so določili požarne okoliše za posamezna prostovoljna gasilska društva na področju ptujskega okraja. Okraj je takrat zavzemal 69 društev: od Biša, Gabrnika, Ormoža, Makol, do Lovrenca na Dravskem polju. Pod zaporedno številko 40 je vpisano PGD Spuhlja, ki je takrat zavzemalo Spuhljo, Budino in Brstje.

Slika 43: Določitev požarnih okolišev gasilskih društev iz leta 1954.

Z izgradnjo vodovodnega sistema je vas dobila tudi hidrante. Do takrat so bili v vasi določeni najgloblji vodnjaki iz katerih so v primeru požara odzemale vodo za gašenje. V arhivu smo našli ročno narisane načrte hidrantnega omrežja iz leta 1993, ki je predstavljen na Sliki 45.

Slika 44: Načrt hidrantnega omrežja iz leta 1993.

Sedanje hidrantno omrežje za naselje Spuhlja ima natančno vrisan vsak hidrant. Hidrante letno temeljito pregledajo člani PGD Spuhlja in odpravijo morebitne pomanjkljivosti. Sedanje hidrantno omrežje je predstavljeno na Sliki 46.

Slika 45: Sedanjo hidrantno območje.

Požarni okoliš PGD Spuhlja, ki je predstavljen na Sliki 47, zavzema celotno območje katastrske občine Spuhlja, ki zajema tudi CERO Gajke in naselje Brstje, ki je del katastrske občine Brstje.

Slika 46: Požarni okoliš PGD Spuhlja.

Gasilsko društvo Spuhlja je ob ustanovitvi zavzemalo širše požarno območje, ki je segalo tudi na področje Rogoznice in Podvincev. Po drugi svetovni vojni, leta 1947, so v Podvincih ustanovili svoje gasilsko društvo. Leta 1954 je PGD Spuhlja zavzemalo Spuhljo, Budino in Brstje. Z večanjem naselja Budina se je ime Budina ukinilo in določile so se ulice. Sedanji požarni okoliš Spuhlja zavzema celotno naselje Spuhlja, Brstje in področje CERO Gajke.

3.8.1 Večje intervencije

Pomoč gasilcev in sklic gasilcev za različne intervencije je od ustanovitve do danes drugačen. V začetku delovanja društva so o intervenciji obveščali trobentači, ki so se s kolesom vozili po vasi in trobili na trobento. Pozneje je društvo že pridobilo ročno sireno. Z izgradnjo drugega gasilskega doma je vas na strehi le tega dobila električno sireno. To sireno so vklopili ob intervencijah domači gasilci sami. Tudi na naslednjem gasilskem domu je bila sirena, ki so jo prav tako morali gasilci sami vklopiti. Z zvokom sirene so pozvali gasilce na intervencijo, z različnimi zvokovnimi znaki pa so krajane obvestili o vrsti nesreče. Danes so operativni gasilci o intervenciji obveščeni s pomočjo obvestila na mobilni telefon in istočasno na odzivnik »pejdžer«. Kadar je potrebno o nevarnosti obvestiti krajane pa se vklopi tudi sirena na strehi gasilskega doma, ki jo daljinsko vklopi center za obveščanje (ReCO 112).

Večje gasilske intervencije od leta 1931 do leta 2017:

- 1931 – meseca oktobra večji požar v Spuhlji, zagorelo je 6 hiš, vodo so črpali iz Drave;
- 1975 – mesec januar, požar opekarne Ptuj;
- 1976 – mesec april, požar na Kmetijskem kombinatu Ptuj in nekaj dni kasneje v Spuhlji,
- 1978 – požar na železniških delavnicah na Ptuj, na klavnici Perutnine Ptuj, v Zabovcih, v Šturmovcih in v Spuhlji;
- 1979 – zgorela je avtocisterna z bencinom, istega leta posredovanje na požarih v Bukovcih, Spuhlji, Podvincih in Janežovcih;
- 1985 – posredovanje na požaru v avtomehانيčni delavnici na Ptuj;
- Od 1996 do 1999 – več intervencij v sušilnici koruze v Spuhlji;
- 2007 – gašenje bal na deponiji odpadkov CERO Gajke;
- 2008 – sodelovanje na požaru gum v Lovrencu na Dravskem polju, večkratna pomoč ob elementarnih nesrečah (neurje, toča), eksplozija plinske jeklenke v stanovanjski hiši v Spuhlji;
- 2010 – stanovanjski požar na Ormoški cesti;
- 2011 – požar stanovanjsko-kmetijskega objekta;
- 2012 – večkratna pomoč ob odkrivanju streh, snegolom;
- 2013 – požar na stanovanjskem objektu na Ribiški poti in požar v gostišču Villa Monde, požar gospodarskega poslopja;
- 2014 – požar v lovskem domu Jože Lacko, požar v CERO Gajke;
- 2015 – večji požar v CERO Gajke – gorelo smetišče;
- 2017 – požar na železniških delavnicah in žagi Ptuj.

Zraven naštetih intervencij so gasilci v zadnjem času večkrat pomagali pri črpanju vode iz kleti, odstranjevanju podrtih dreves ob neurjih in pokrivanju streh.

3.9 Predsedniki in poveljniki

Najpomembnejši funkciji v gasilstvu sta predsednik društva in poveljnik društva. Vsi predsedniki, ki so se zvrstili v devetdesetih letih, so predstavljeni v Tabeli 5 in vsi poveljniki preteklih devetdeset let so predstavljeni v Tabeli 6.

Tabela 5: Predsedniki PGD Spuhlja od ustanovitve do danes.

Priimek in ime	Obdobje od-do
Toplak Konrad	1928-1950
Rižnar Konrad	1950-1954
Hernec Jožef	1954-1958
Bombek Peter	1958-1959
Kramberger Avgust	1959-1968
Topla Alojz	1968-1970
Horvat Franc	1970-1978
Horvat Janko	1978-1980
Kolarič Janko	1980-1982
Bolcar Franc	1982-1984
Horvat Janko	1984-1985
Kolarič Janko	1985-1986
Horvat Franc	1986-1992
Kokol Zvonko	1992-2009
Rižner Edvard	2009- →

Tabela 6: Poveljniki društva od ustanovitve do danes.

Priimek in ime	Obdobje od-do
Rogina Ivan	1928-1930 in 1933-1937
Vrtič Franc	1931-1932 in 1937-1940
Meglič Simon	1940- ni podatka
Kolarič Stanko	1948-1950
Bolcar Štefan	1951-1954
Klinc Stanko	1954-1958
Toplak Alojz	1963-1968
Galun Janez	1968-1975
Bolcar Franc	1978-1982
Meglič Marjan	1982-1984
Šmigoc Janez	1984-1988
Veršič Marjan	1988-1990
Bračič Stanko	1990-1992
Čeh Franc	1992-1994
Rižner Edvard	1994-2001
Veršič Marjan	2001-2008
Prosenjak Boštjan	2008- →

3.10 Intervju z gospodom Alojzom Toplakom

O delovanju društva smo se pogovarjali z enim izmed najstarejših članov PGD Spuhlja, Alojzom Toplakom, ki je gasilec že 70 let. Rodil se je 19. 4. 1929 v Spuhlji. V letu 2019 bo tako dopolnil 90 let. Ob obujanju spominov nam je z veseljem odgovoril na zastavljena vprašanja. Pričakal nas je z ohranjenimi dokumenti in fotografijami. Gospod Alojz se je rodil v Spuhlji v hiši, v kateri so potekali prvi sestanki gasilskega društva Spuhlja.

Slika 47: Pogovor z gospodom Alojzom Toplakom.

Zakaj ste postali gasilec?

Za gasilstvo me je pravzaprav navdušil oče, ki je bil eden izmed ustanovnih članov društva. Bil je prvi predsednik društva, in sicer kar 20 let. Z leti so se ustanovni člani, med njimi tudi moj oče odločili, da bodo svoja mesta predali mladim. Tako me je prepričal, da sem naredil gasilski tečaj, ki je potekal na Ptuj, v letu 1948. Trajal je en teden. Na tem tečaju sem bil eden izmed najmlajših, saj se takrat mladi niso tako številčno odločali, da postanejo gasilci. Ko sem opravil prvi tečaj, sem leta 1949 opravil še drugega. Teh dveh tečajev se je takrat udeležilo več mladih iz Spuhlje. Po opravljenem tečaju smo udeleženci tečaja ustanovili desetino in tekmovali s trodelno vajo, ki je še danes tekmovalna disciplina. Za desetino je nove obleke prispeval Ptuj, ker v našem društvu nismo imeli dovolj sredstev.

A

B

C

Slika 48: (A) Pristopna izjava Alojza Toplaka; (B) Potrdilo o opravljenem gasilskem tečaju leta 1948; (C) Potrdilo o opravljenem gasilskem tečaju leta 1949.

Slika 49: Udeleženci gasilskega tečaja leta 1948.

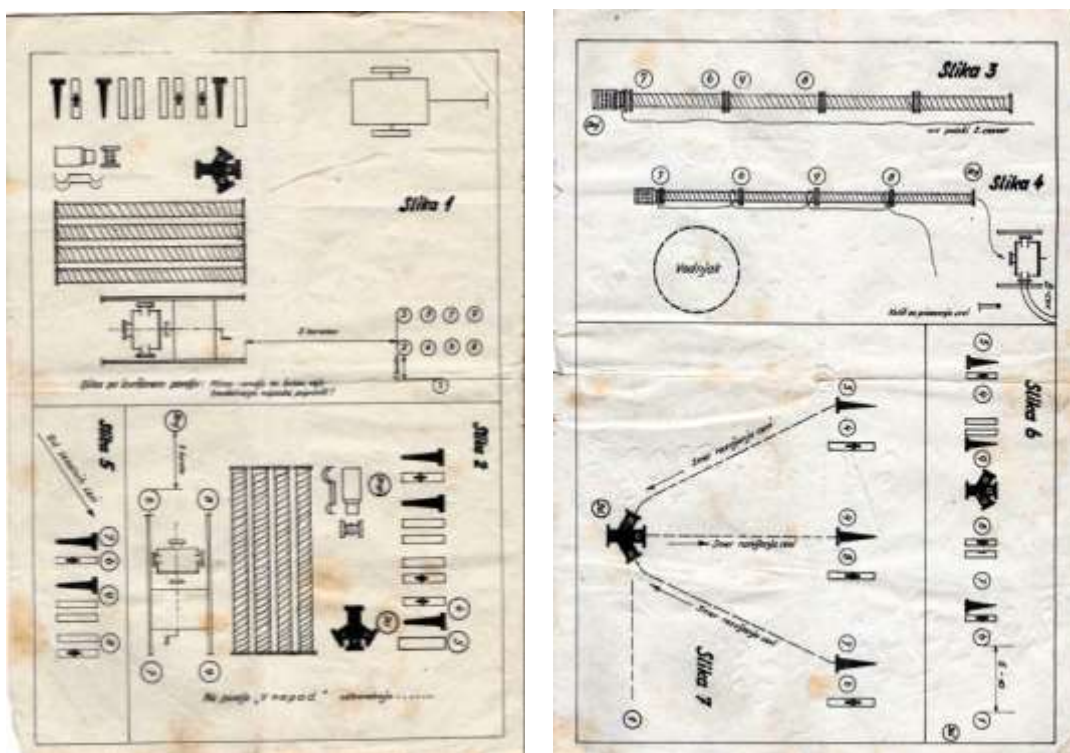

Slika 50: Udeleženci gasilskega tečaja leta 1949.

Slika 51: Prva tekmovalna desetina gasilskega društva Spuhlja okrog leta 1950.

Slika 52: Načrt prvega trodelnega napada.

Kakšne naloge ste opravljali kot gasilec v PGD Spuhlja?

Kot otrok sem spadal h gasilskemu naraščaju, tako so namreč pionirje in mladince imenovali pred vojno. Ko sem leta 1948 opravil gasilski tečaj, sem postal gasilec. Nato sem leta 1955 opravil strojniški tečaj in postal strojnik. V društvo sem opravljal veliko različnih nalog, od predsednika, poveljnika, strojnika, le naloge tajnika nisem nikoli opravljal. Letos mineva 70 let od kar sem vstopil v društvo. Trenutno ne opravljam več nobenih pomembnih nalog, sem pa gasilski veteran. Pred leti sem si zabeležil imena vseh članov, ki so v začetku društva spadali med podmladek. Ti člani so bili: Arnuš

Franc, Čeh Franc, Golob Ignac, Kramberger Janez, Krajncič Franc, Matjašič Janez, Mikša Ignac, Rogina Janez in Toplak Franc. Vodja gasilskega naraščaja je bil Čeh Janez starejši.

Kako je v preteklosti potekala intervencija?

Ker tehnologija še ni bila tako razvita, nismo imeli siren. Za obveščanje je bil zadolžen trobentač, ki je gasilce in vaščane o požaru obveščal tako, da se je po vasi vozil s kolesom in trobil v trobento. Za prevoz brizgalne se je uporabljala konjska vprega. Veliko hiš v vasi je imelo konje. Obstajala je tabla, s katero so označili hišo, katere lastnik je bil zadolžen, da s svojimi konji pripelje brizgalno do mesta požara. Brizgalna je bila nameščena v gasilskem domu, kjer smo se zbrali gasilci. Čez nekaj let, ko smo dobili denar, smo kupili rabljeni avto od Mariborskega škofa. Tako smo od takrat dalje brizgalno prevažali z avtomobilom.

Katerih intervencij se najbolj spominjate?

Najbolj mi je v spominu ostalo moje prvo gašenje z brizgalno. Požar je bil v Spuhlji, v Kočah blizu reke Drave. Vremenski pogoji so bili zelo slabi, saj je zelo deževalo. Vodo smo črpali iz sosednjega studenca. Spominjam se tudi enega izmed največjih požarov v Spuhlji, ko je zagorelo 6 hiš. Veter je takrat odnašal gorečo slamnato streho iz ene na drugo hišo, saj je takrat bilo še veliko hiš kritih s slamo.

Kako je v preteklosti potekal občni zbor?

V začetku so bili občni zbori pri nas doma ali pa v sosednji gostilni. Bili so zelo uradni, otroci smo bili ločeni od starejših, na mizi pa sta bila sveča in križ. Ker se je število gasilcev večalo, po domovih ni bilo več dovolj prostora, zato smo imeli občne zборе v gostilni »pri Šamperlci«. Ta gostilna še zdaj obratuje, imenuje pa se gostilna pri Majdi.

Ali se spomnite kako se je društvo v preteklosti financiralo?

Pred vojno se je društvo financiralo predvsem s pomočjo tombol. Bile so strogo nadzorovane, saj jih je nadzoroval financer iz Ptuja. Tako ni prišlo do goljufij. V spominu mi je ostala predvsem tombola, na kateri sem sodeloval kot devetletni otrok. Igra je potekala tako, da sem vlekel listke s številkami. Dobitke za tombole smo pobirali po celem Ptuju in okolici. Tombola je bila takrat velik družabni dogodek v vasi, ki ga je velikokrat spremljala tudi domača godba na pihala.

Po vojni se je društvo financiralo s pomočjo veselice. Veselice smo oglaševali s pomočjo plakatov, ki smo jih sami izdelali in te veselice so bile zelo obiskane. Prve veselice smo prirejali na dvoriščih nekaterih glavnih domačih gasilcev, pozneje pa pred gasilskim domom. Poleg domačinov so na veselice prišli tudi prebivalci drugih vasi. Ker takrat še nismo imeli lastnih gasilskih miz, tako kot danes, smo mize izdelovali sami. Na veselicah je bila vedno glasba, velikokrat pa se je izvedla tudi gasilska vaja ali parada, kjer so sodelovala tudi sosednja gasilska društva. Tako za tombole, kot za veselice, je bilo potrebno veliko priprav. Veselice so potekale tudi ob postavitvi majskega drevesa. Takrat sta obstajali dve obliki majskega drevesa, ležeča in stoječa. Na vrh drevesa so takrat obesili dobitke, do katerega so prišli s plezanjem. Da bi plezalcem otežili delo, so drevesa namazali, tako da so bila gladka. Zadnja večja veselica, ki se je spomnim, je bila v »Lešju« (Lešje – majhen gozd na začetku vasi Spuhlja).

Ker je danes vse preveč nadzorovano, so se veselice opustile. Posledično se ljudje več ne družijo toliko, kot so se nekoč.

Slika 53: Gasilska veselica na dvorišču ene od hiš v Spuhlji v 60. letih 19. stoletja.

Slika 54: Člani gasilskega društva Spuhlja na paradi v 60. letih 19. stoletja.

Slika 55: Tekmovalna desetina gasilskega društva Spuhlja v 80. letih 19. stoletja.

Katerega gasilskega doma se najbolj spominjate?

Najbolj so mi v spominu ostale »košte«, ki so bile v občinski lasti. Ko smo jih dobili gasilci, smo jih morali preurediti za potrebe gasilskega doma. Do takrat je v enem delu živela gospa Marjeta Liber, po domače »Dukarička«, ki se je nato preselila v prvi gasilski dom. Ker je denarja primanjkovalo, smo »košte« prenavljali prostovoljno. Tam smo preživeli veliko svojega prostega časa. V večjem prostoru sta bila oder in dvorana, v manjšem pa je bil prostor za prikolico, avto in orodje. Tega gasilskega

doma se spominjam, ker so se v njem začele igrati razne igre, med drugim igra »Naša kri«. Ker je imela politično vsebino (bitka med Nemci in partizani), nam jo je takratna milica prepovedala igrati. Spominjam se tudi »turna«, ki je bil zgrajen, ko so kupili prvo brizgalno. V njem so se sušile cevi, ki so se uporabljale z brizgalno ob požaru in so bile takrat iz tekstilnih vlaken.

Slika 56: V ozadju je leseni gasilski stolp »türen«, zadnji dve vrsti so ustanovni člani gasilskega društva, v ospredju so aktivni gasilci iz 60. let 19. stoletja. Na sliki desno v ozadju je viden prvi gasilski dom.

Ali imajo po vašem mnenju gasilci še vedno pomembno vlogo?

Ja, gasilci smo še vedno pomembna organizacija na vasi, saj lahko pomagamo ljudem v stiski, ob raznih naravnih in drugih nesrečah. Ljudje nas tako še vedno cenijo in spoštujejo, mi pa jim radi pomagamo. Ponosni smo lahko tudi zato, ker smo eno najštevilčnejših gasilskih društev v okolici. Veseli me, da se v gasilskem društvu veliko dela z mladimi.

4 Zaključek

Gasilstvo ima v naši vasi Spuhlja že devetdeset-letno tradicijo. Ohranjene je precej stare dokumentacije, ki do sedaj še ni bila temeljito pregledana. V najini nalogi sva skrbno pregledali vsa dokumentacijo od ustanovitve društva do danes.

Gasilsko društvo Spuhlja je bilo ustanovljeno 19. marca leta 1928. Ob ustanovitvi je društvo štelo štiriintrideset članov. Ustanovni občni zbor so imeli v hiši takratnega predsednika, Toplak Konrada. Takoj po ustanovitvi so pristopili k aktivnostim za nakup prve motorne brizgalne, ki so jo kupili na Češkem. Denar zanjo so zbirali po celi vasi. V prvem gasilskem domu je bil prostor le za brizgalno in pripadajočo opremo. Financiranje društva so v tem času reševali s prirejanjem velikih tombol in veselic. Med drugo svetovno vojno je delo društva mirovalo. Motorno brizgalno so med okupacijo zaplenili in odpeljali na Ptuj, kjer je bila med bombardiranjem železniškega mostu uničena. Po vojni je društvo v zameno dobilo rabljeno motorno brizgalno. Ponovno so postali zelo aktivni leta 1948, ko so se člani Gasilskega društva Spuhlja udeležili gasilskega tečaja na Ptuj. Po tečaju so zamenjali vodstvo in ustanovili prvo tekmovalno desetino. Leta 1957 so kupili avto-limuzino s katero so začeli prevažati motorno brizgalno. Do takrat so za vleko le-te uporabljali konjsko vprego. Leta 1965 so končali s preureditvijo drugega gasilskega doma, v katerem so dobili večje prostore. Ker je to zgradbo začel najedati zob časa, so se leta 1971 odločili, da zgradijo nov gasilski dom, na novi lokaciji. V tem obdobju so kupili nov gasilski kombi za prevoz moštva in opreme, ter novo motorno brizgalno Rosenbauer, ki se še vedno nahaja v gasilskem domu. Leta 2008 so pred izgradnjo večnamenske dvorane v Spuhlji, katere del je tudi novi gasilski dom, porušili dotedanji gasilski dom. Zaradi strožje zakonodaje in spremenjenih življenjskih navad ljudi, so dela v letu 2008 potekala pod vodenjem pooblaščenega gradbenega podjetja.

Leta 1984 je društvo kupilo avto-cisterno. V času od leta 1993 do leta 1996 so društvo opremili z novim kombiniranim vozilom-cisterno in novim vozilom za prevoz moštva. Zaradi vse večjih potreb po novi tehnologiji tečejo v tem letu (2018) vse aktivnosti za nabavo novega sodobnega gasilskega vozila.

Število članstva v PGD Spuhlja se je od začetnih štiriintrideset članov do danes povzpelo na dvesto petinosemdeset. V zadnjih dvajsetih letih se zelo aktivno dela z mladimi. Največje uspehe beležijo z delom s pionirji. Ob ustanovitvi društva so gasilci največ pomagali pri gašenju požarov, danes pa zraven požarov pomagajo velikokrat tudi pri drugih elementarnih nesrečah, kot so črpanje vode iz kleti, odstranjevanje posledic viharjev, ki so na našem področju postali vse pogostejši. Prvo alarmiranje gasilcev je potekalo s pomočjo trobentačev, nato ročne sirene, pozneje električne sirene, danes pa s pomočjo sporočil na telefon in po potrebi s sireno. Ob ustanovitvi društva je h Gasilskemu društvu Spuhlja spadalo širše požarno področje. Z ustanovitvijo sosednjega Gasilskega društva Podvinci pa požarni okoliš Spuhlja zavzema celotno KO Spuhlja in KO Brstje. V začetku so požare gasili z vodo, ki so jih zajemali iz globljih studencev v vasi. Z izgradnjo mestnega vodovoda so bili v omrežje nameščeni hidranti, ki še danes služijo za potrebe gašenja požarov.

Iz ohranjene dokumentacije smo ugotovili, da so v prvih letih delovanja dajali velik poudarek na iskanju finančnih sredstev za delovanje društva, ki so jih pridobili s pomočjo prirejanj tombol in veselic. Danes se društvo financira s pomočjo članarine članov, prostovoljnih prispevkov ter donacij iz Mestne občine Ptuj in Ministrstva za obrambo in prostovoljnih donacij iz dohodnine. PGD Spuhlja je po številu članov največje društvo v vasi, v zadnjem času se, zaradi spremenjene zakonodaje, več ne ukvarja s prirejanjem veselic in drugih družabnih srečanj.

Ponosni sva, da sva članici tako uspešnega in uglednega društva. Predlagava, da v društvu še naprej skrbijo za delo z mladimi, in jih tako navajajo na prostovoljno humanitarno delo.

5 Viri in literatura

- Ačko, L., & Pahič, R. (marec 2006). 60 let gasilstva v Laporju, raziskovalna naloga. OŠ Gustava Šiliha Laporje. Pridobljeno od http://www.os-laporje.si/files/2015/08/2005-2006_60-let-gasilstva-v-LaporjuL.A%C4%8DkoR.Pahi%C4%8Dmentor-M.%C4%8Cas.pdf
- Božič, B. (1998). *Gasilstvo na Slovenskem do leta 1963*. Ljubljana: Gasilska zveza Slovenije.
- Božič, B. (1999). *Po poti 130-letnega razvoja gasilstva na Slovenskem: (1869-1999)*. Ljubljana: Gasilska zveza Slovenije.
- Gaber, M. (2009). *Gasilska vaja GD Radovljica* [Fotografija na spletu]. Pridobljeno od <https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Gasilec&oldid=4736006>
- Gasilci v akciji*. (2017). [Fotografija na spletu]. Pridobljeno od <http://dole.si/gasilci/wp-content/uploads/2011/07/Gasilci-v-akciji.jpg>
- Gasilci-jubilej*. (2009). [Fotografija na spletu]. Pridobljeno od http://www.lokalno.si/media/objave.la/slike/LA/f/2009/5/26/gasilci_jubilej_11.jpg
- Gasilec. (28. december 2016,). V *Wikipedija, prosta enciklopedija*. Pridobljeno od <https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Gasilec&oldid=4736006>
- Gasilski Akti - Gasilski Čini. (december 2017). Pridobljeno 17. januar 2018., od <http://www.pgd-zabukovica.si/gasilski-akti/gasilski-cini>
- Gasilstvo - Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. (2017, 10). Pridobljeno 17. januar 2018., od <http://www.sos112.si/slo/page.php?src=szr2.htm>
- Intervencija Liko Borovnica*. (2012). [Fotografija na spletu]. Pridobljeno od <http://www.pgdkamnikpodkrimom.si/category/intervencije/>
- Kaj so poklicne gasilske enote, kdo so poklicni Gasilci? (2017). Pridobljeno 6. oktober 2017., od <http://gasilci112.si/pge>
- Označbe činov*. (2017). [Fotografija s spleta]. Pridobljeno od <http://www.pgd-zabukovica.si/gasilski-akti/gasilski-cini>
- Poklic gasilec. (23. marec 2013). [objava na blogu]. Pridobljeno od <https://www.dijaskisvet.si/dijaski-os/clanki/poklic-gasilec/>
- Pomen gasilstva na Slovenskem vse večji. (junij 2013). Pridobljeno od <https://siol.net/novice/slovenija/pomen-gasilstva-na-slovenskem-vse-vecji-52759>
- Ptuj - Mestni trg - Spomenik sv. Florijanu*. (2017). [Fotografija na spletu]. Pridobljeno od http://kraji.eu/slovenija/ptuj_mestni_trg/slo
- Ptuj v fotografijah skozi zgodovino - odsek vasi Spuhlja*. (b. d.). [Fotografija na spletu]. Pridobljeno 23. januar 2018 od <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10209045978387109&set=gm.511951695858385&type=3&theater&ifg=1>